

Podcasts persoonlijke verhalen uit de jeugdhulp

“Laadjes vullen met zelfvertrouwen”

Tekst: **Pien Heuts**

Wat betekent een gevleugeld begrip als de cliënt centraal stellen? Hoe ziet dat er in de praktijk uit? LOC Jeugd ging het afgelopen jaar op pad en verzamelde persoonlijke ervaringsverhalen vanuit allerlei perspectieven in de jeugdhulp. Dat resulteerde in een schat aan informatie, hieronder thematisch weergegeven. “Ik was totaal kansloos tegenover al die volwassenen.”

Hoe zou goede jeugdhulp er uit moeten zien volgens mensen die er dagelijks mee te maken hebben? In zes podcastinterviews proberen een bestuurder, twee ervaringsdeskundigen, een hulpverlener, zorgvernieuwer en een vader daar een antwoord op te geven. “De geïnterviewden zeggen een aantal dezelfde dingen. Daarmee is het enorm waardevol materiaal geworden dat écht iets zegt over wat nodig is voor goede jeugdhulp”, zegt Freke Evers die vanuit LOC Jeugd verantwoordelijk is voor dit initiatief. “We hebben de verhalen gedeeld met de politiek, cliëntenraden, kenniscentra en andere betrokkenen. Om op die manier bij te dragen aan het gesprek over goede jeugdhulp.”

Deelnemers interviews

De hoofdrolspelers in de podcasts, gemaakt door interviewer, ervaringsdeskundige en beheerder van het platform wijzingspraa makers, Et van Toorn:

Marienne Verhoef, bestuurder Spirit Jeugdhulp en De Bascule; **Marion Welling**, zorgvernieuwer vanuit cliëntperspectief; **Riska ter Haar**, jeugdhulpverlener bij het Dagelijks Bestaan; **Oscar Rohde**, vader en cliëntenraadslid van de Jeugdbescherming Amsterdam; **Robbin van der Zanden** (24), ervaringsdeskundige bij jeugdhulporganisatie Oosterpoort, waar hij acht jaar verbleef en **Narita Derks** (21), ervaringsdeskundige en lid van de jongerentaskforce van Augeo.

Cliënt centraal

Robbin: “Pas als je het perspectief van jongeren in het beleid en visie van organisaties verankert, zet je cliënten echt centraal.” “Veel hulpverleners denken dat als iemand hulp nodig heeft hij ook geen eigen regie kan voeren. Fout”, zegt **Narita**. “Zie jongeren als gelijkwaardig, dan pas kun je verder komen. Niet ik, maar mijn voogd werd centraal gesteld. En die sprak nooit met mij

Et van Toorn interviewt ervaringsdeskundige Robbin van der Zanden. “Ik was een doorschuifkind.”

alleen.” We zouden beter kunnen kijken naar en praten met jongeren en gezinnen”, vindt **Marienne**. “Vragen wat ze nodig hebben en wat onze bijdrage daaraan kan zijn. En of je als persoon de goede hulpverlener voor ze bent. De cliënt centraal stellen vraagt om frisheid en openheid.” **Riska**: “Luisteren, vragen ‘wat heb je nodig?’, ‘waarmee kan ik helpen?’ Kijken naar de kern van iemand. Daar moet het in eerste instantie over gaan.” **Oscar**, al tien jaar in een vechtscheiding waardoor hij zijn dochter vaak niet zoals afgesproken kan zien, vindt dat het altijd om het belang van de kinderen moet gaan. “Maar de jeugdbescherming kiest partij voor de moeder, zogenaamd in het belang van het kind. Terwijl ze het gezin centraal moeten zetten. En het herstel van verhoudingen.” “Er is nooit gevraagd wat ik wilde”, concludeert **Robbin**. “Nooit ben ik betrokken geweest bij de plekken waar ik geplaatst werd. Daar ging mijn voogd over, die ik slechts twee keer per jaar zag.” Zorgvernieuwer

Marion: “Echt luisteren, open staan en aansluiten bij wat kinderen en jongeren willen. Niet vanuit systemen, maar vanuit een goede relatie. Samen goede hulp organiseren. Het gaat om de klik tussen hulpverlener en cliënt.”

Veiligheid

“Naast kinderen en jongeren gaan staan”, zegt

Riska. “En hun laadjes vullen met zelfvertrouwen. Soms duurt het een jaar voordat ze gaan praten. Dat heeft ‘langzame tijd’ nodig. Pas als ze veiligheid gaan voelen, kunnen ze aangeven wat ze nodig hebben.” **Oscar**: “De hulpverlening mag meer aandacht hebben voor ouderverstoting. Ik werd overal uitgewist: in het gezin, bij de sportclub en op school. Dat is een continue wond.”

Narita: “Mijn moeder was terminaal ziek, mijn vader aan de drank en ik had een eetprobleem. Het foute pleeggezin, alle ambulante hulp vanaf mijn vijfde en opnames - niemand zag me. Of praatte met me. Eén psychiater

luisterde. En zag me als persoon met potentie en kwaliteiten. Dat was het begin van vertrouwen: een uurtje per week stoom afblazen.” **Marion:** “We zijn nog steeds op zoek naar hoe tijdig te signaleren van mishandeling en seksueel misbruik. Het is zo verschrikkelijk als kinderen en jongeren in die onveilige situaties zitten. We zijn bang onterecht te beschuldigen. We zien het liever niet.” “Altijd verhuizen is onveilig”, weet **Robbin.** “Ik was een doorschuifkind, ben in acht jaar 25 keer verkast. Nooit voelde ik een vaste ondergrond. Elke keer had ik hoop, maar moest ik weer weg. Ieder kind wil zo gewoon mogelijk opgroeien.”

Gezien en gehoord worden

Robbin: “Hulpverleners moeten de rode draad in het leven van cliënten proberen te zien. Naar ze luisteren. Geef ze het gevoel dat ze iets waard zijn en niet één van de velen. Het zit vaak in kleine dingetjes. Ik had een hulpverleenster die ook na vijven terugbelde of appte. Die nam me serieus.” “Een hulpverlener van Veilig Thuis was een verademing”, vertelt **Oscar.** “Ze luisterde naar me, was geïnteresseerd in mijn verhaal over de schending van de omgangsregeling. Ze kwam haar afspraken na, geen loze beloften. Ik voelde me gehoord en erkend in mijn probleem. Terwijl de jeugdbescherming niet

“Je mag jongeren niet tot stilstand brengen”

alleen met me wilde praten.” **Riska:** “Ik kijk vooral naar wat er mogelijk is en wie de jongere in de kern is. Jongeren worden te weinig gehoord, vooral in het onderwijs.”

Narita: “Ik voelde me totaal kansloos tegenover al die volwassenen. Niemand pikte de mishandeling in het pleeggezin op. Ook docenten niet. Door die ene psychiater die wel luisterde, voelde ik me serieus genomen. En door een buurvrouw uit het dorp - toen ik was weggelopen. Zij was zorgend. Ik voelde me door een wildvreemde gehoord.”

Adviezen

Marienne: “Waarom werken we niet meer met vrijwilligers, waarom gebeurt alles met professionals? En laten we vaker checken of we met kinderen en ouders op het juiste spoor zitten.”

Narita: “Ga het gesprek aan met een kind alleen. Bouw niet alleen een cliëntenrelatie op, maar ook een mensenrelatie. Dan kan er een vertrouwensrelatie ontstaan.”

Riska: “Kom als hulpverleners eens los van je oordeel, kaders, gedachten en stigma’s. Luister naar wat nodig is. En het gezeik over geld moet ophouden. Ook lange wachtlijsten moeten niet kunnen. Je mag jongeren niet tot stilstand brengen. Stilstand is achteruitgang.”

Robbin: “Als organisaties veel meer samenwerken, heb je als kind of jongere niet meer al die wisselingen. En geef het perspectief van jongeren een plaats in het beleid. Neem ervaringsdeskundigen in loondienst. Dan help je ze en hebben ze meer vaste grond dan met een vrijwilligersvergoeding.”

Oscar: “Laat jeugdbeschermers hun rug recht houden als het om uitvoering van uitspraken van de rechter gaat. En vraag dóór als hulpverlener om te checken of informatie klopt, ook in gesprekken met kinderen.”

Marion: “Neem meer ruimte en tijd om samen te kijken wat nodig is voor de cliënt in deze situatie. Ga op pad, betrek het netwerk. De relatie tussen cliënt en hulpverlener is het belangrijkste. Daarin moet je investeren, niet in allerlei administratie. Overheid en hulpverlening moeten elkaar meer vertrouwen. En vraag je regelmatig af waarom je het vak bent ingegaan. Houd je daaraan vast in plaats van je in andere richtingen te laten duwen.”

De podcastinterviews zijn te beluisteren via www.tinyurl.com/6podcasts